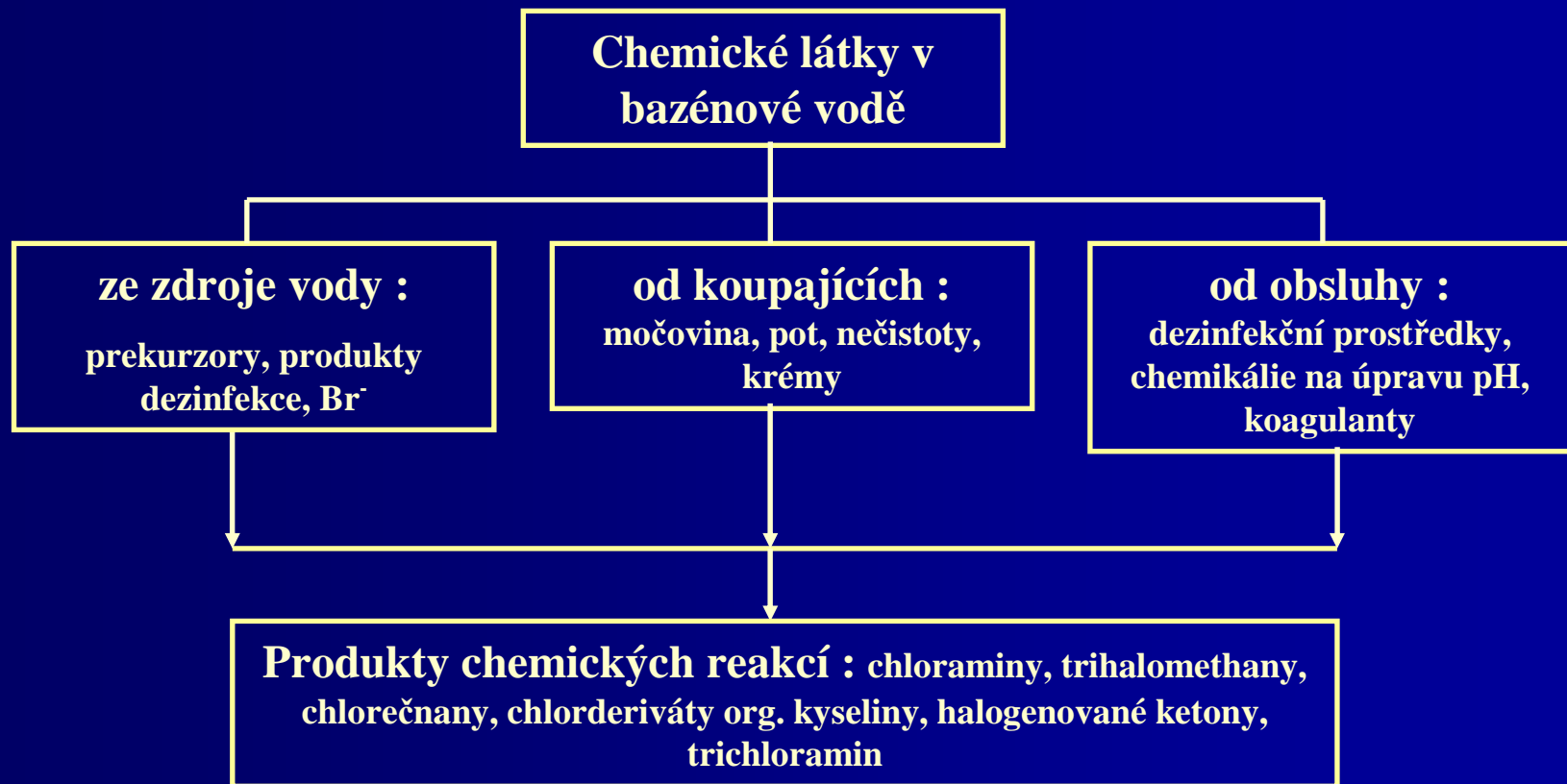

Trichloramin v ovzduší bazénů

Svatopluk Krýsl, Marie Švecová,
Zdravotní ústav se sídlem v Plzni

Koupání a chemikálie

Cesty vstupu

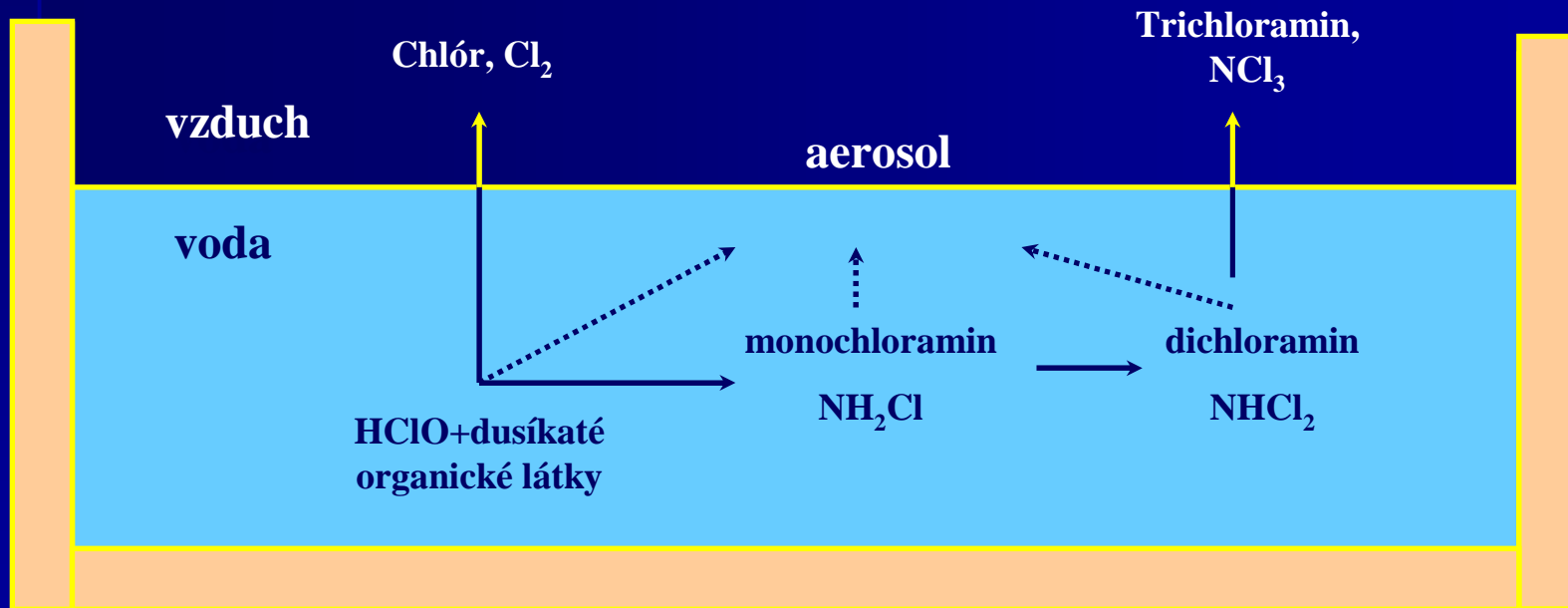
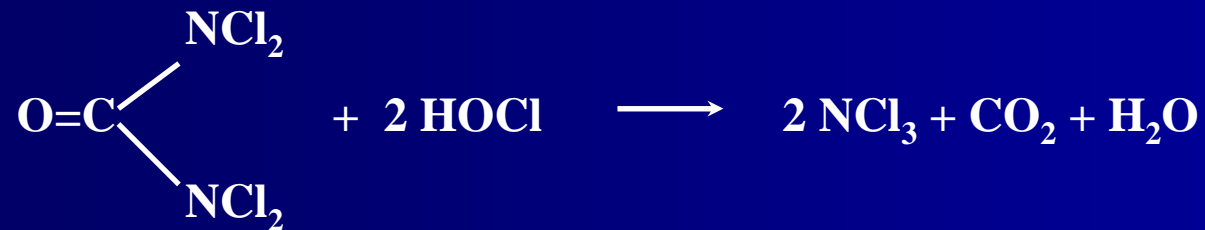
- **Ingesce** : záleží na: zkušenosti, věku, schopnostech a typu aktivity
situace u dětí 37 ml, teenegři 45 ml (m), 30 ml (f),
dospělí 22 ml (m), 12 ml (f), 95%ní percentil pro děti
90 ml! (Evans (2001))
- **Inhalace** těsně nad hladinou vody, inhalace aerosolu, ovzduší v hale
- **Dermální kontakt** impakt do kůže, očí, mukózních membrán,
lipofilní a hydrofilní chemikálie, závislost na čase, teplotě a koncentraci

Cesty vstupu - chemické látky plavců

- Koncentrace dusíkatých látek (močovina, čpavek, aminokyseliny, kreatinin)
- Dusíkaté látky v moči (močovina)

	pot	moč	kůže
močovina	1,5[g/l]	21,9 [g/l]	8 [µg/cm ²]
Vstup plavce/h	950 [ml/h]	25-35 [ml]	1.5-2.0 [m ²]
vstup močoviny/h	1,4 [g]	0,5 [g]	0,15 [g]
vstup močoviny/h	68 [%]	24 [%]	7,3 [%]

Chemické reakce v bazénové vodě

TRICHLORAMIN

- vlastnosti fyzikální: hnědo-žlutý plyn málo rozpustný ve vodě, rozkládá se na světle
- typický „bazénový“ zápach, smyslově od 0,02 mg/m³
- vliv na zdraví: iritující vliv na oči, nos, hrtan již při 0,3 mg/m³
- dochází k poškození plicního epitelu – riziko astmatu
- WHO: 0,5 mg/m³ (WHO Guidelines 2006)

TRICHLORAMIN

- chronická bronchitida u personálu – při dlouhodobé expozici
- dráždivé symptomy u očí, nosu a hrtanu: Massin N. et al: Occup. Environ. Med 258, 55 (1998), pro pracovníky 63 bazénů nalezena souvislost mezi expozicí NCl_3 a intenzitou dráždění očí, nosu, hltanu a dýchacími obtížemi
- možný vztah mezi astma a koncentrací NCl_3 (plavci i plavčíci)
- studie ke vzniku astmatu: K.M.Thickett et al: Eur.Respir.J.:827, **19** (2002), Prokazováno pro pracovníky s normální nespecifickou reaktivitou, po odeznění podnětu, využito i provokace umělou atmosférou s NCl_3
- Několik studií z posledních roků (Německo, Holandsko, Belgie, Francie a Anglie) se věnují především otázkám vzniku astmatu u plavců včetně dětí v souvislosti s expozicí NCl_3

Analytické metody stanovení

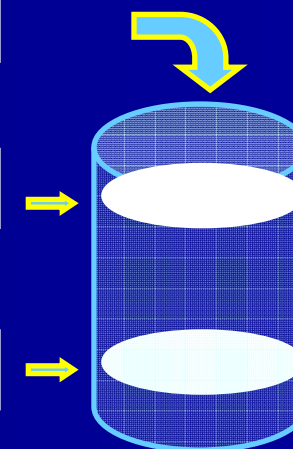
Ovzduší v bazénových halách (NCl_3 , NH_2Cl , Cl_2 , HClO atd.)

Oddělení rušivých složek (NH_2Cl , Cl_2 , HClO)

Selektivní zachycení NCl_3 a chemická přeměna na Cl^-

Extrakce Cl^- v laboratoři a stanovení chloridu (IC, SF)

Přepočet na koncentraci trichloraminu v ovzduší

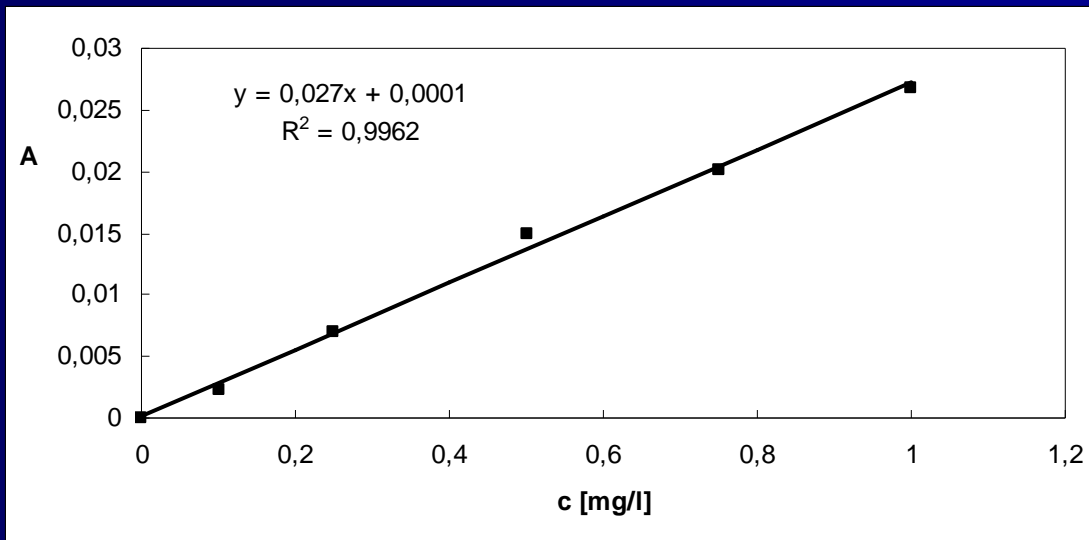

Hery M., et al: Ann. Occup. Hygiene **39**, 427 (1995).

Stanovení chloridů fotometricky

- ekvimolární uvolnění rhodanidu chloridem z přidaného rhodanidu rtuťnatého za vzniku HgCl_2
- uvolněný rhodanid (CNS^-) reaguje s ionty železa (Fe^{3+}) a vytváří červený rhodanid železitý, jehož absorbance se měří při 490 nm.

Stanovení trichloraminu plynovou chromatografií

- ❑ Trichloramin se zachytí na trubičce s aktivním uhlím a následně po extrakci stanovuje plynovou chromatografií
- ❑ metoda je v současné době validována v Hygienických laboratořích ZÚ Plzeň

**Chromatogram
extraktu z trubičky
AU: GC/ECD**

Koncentrace NCl_3 v ovzduší

Bazény s výměnou vzduchu ¹	0,37 mg/m ³
Bazény bez výměny vzduchu ¹	0,52 mg/m ³
Bazény v Praze ²	0,02-1,5 mg/m ³
Bazény – expozice personálu ³	0,02-0,3 mg/m ³

¹ Stottmeister E., Voigt K.: Trichloramin in der Hallenbadluft, A.B.Archiv des Badewesens 03/06

² Černý I.: Significance of some nitrogen related hygienic parameters in swimming pools, Paper 10.2, Swimming Pool&Spa International Conference, London 2009

³ naše výsledky

Závěry

- ❑ Snižování koncentrace trichloraminu:
  - větrání
  - povinné použití toalety a sprchy před vstupem do bazénů
- ❑ Zatím je k dispozici jen omezený počet výsledků pro zjištění expozice NCl_3
- ❑ Prozatímní výsledky neprokazují překročení směrnice WHO
- ❑ Není využívána řízená dotazníková akce pro zjištění chronických potíží personálu (podle ústních sdělení k nim dochází)